

10è. Programa

Tema: Nadal arreu del món

*Tertulians al plató:

- Huw Edwards-Westlake.
- Lorena Onica.
- Lilia Yauri, mòb.
- Monica zaragoza Añon,

*Entrevistador

Josep Bayerri,

*Realització:

- Jaume
- Carles Ferrando

Gravació: dijous dia 13 de desembre de 2012 (16.30 h.)

Emissió en diferit: dissabte 22 de desembre, 16 h i 21 h; diumenge 23, 12.30 h

GUIO DEL PROGRAMA DEL 22 DE DESEMBRE (GRAVACIÓ EL 13.12)

Hola, Ben trobats de nou

El Nadal és una festa excepcional; nascuda per raons religioses i de caràcter familiar, ha evolucionat també a expressar sentiments identitaris, o objectius lúdics, culinaris i d'esbarjo. Que Jesucrist va néixer un 25 de desembre és un invent del Papa Juli I l'any 350. La Bíblia no en diu res. Des de temps immemorial aquesta data acollia celebracions de diverses religions: el naixement del deu Helios a Grècia; del deu Apol·lo o festa del Sol (Sol invictus) i les Saturnals a Roma; del deu Frey als països escandinaus amb guarniments de l'arbre perenne del univers (l'actual arbre de Nadal); el deu Huitzilopochtli dels asteques centreamericans; el Capac Raymi o festa del Sol Poderós, a la cultura incaica; o el banquet jueu del Pesaj. Sempre, una festa social, de participació col·lectiva i arrels familiar, amb obsequis i bons desitjos àgape inclòs i contextualitzada als cicles de la naturalesa. En definitiva és la celebració del solstici d'hivern. Sigui com sigui el Nadal s'ha convertit en festa universal celebrada fins i tot a les cultures mes allunyades de l'entorn cristià tot i que a cada país, i també a cada comarca, amb característiques i tradicions diferents.

A Catalunya el Nadal es celebrava d'una determinada manera com també en particular a les comarques de Tortosa on el dinar familiar tenia com a element central el capó amb *andrinós* i castanyes i els dolsos propis de la zona: platerades d'*angelets*, que eren fulles de rissada endivia passades per ou i farina i fregides a la paella i ben ensucrades; borraines emmalesades; el pa de figa i el torro de Xerta. No fou fins a principis del segle XX que arribaren els torrons de Xixona i d'Alacant. I, l'endemà dia de Sant Esteve, com a tot arreu del país, tocava els canalons farcits amb la carn que va sobrar el dia abans. Mentre, la quitxalla s'embogava davant els aparadors que mostraven la jogueteria de l'any o feia volar la imaginació davant els belens que a força de

treball i esforç s'instal·laven a societats, parròquies, convents o cases particulars.

Actualment tot a canviar, la societat consumista fa que es mengi més del que al cos demana i sobre tot es begui fora de límit. El capo ha estat substituït per menjars que mai han tingut tradició i el caga tió per "l'amigo invisible" d'indubtable estultícia nord-americana. El papa Noel també gènere d'importació ja ens va arribar lluint el roig de la Coca Cola i els belens han estat arraconats perquè donen molta feina i es més fàcil un avet de plàstic. El mon dona toms.

Avui parlarem del Nadal, però del Nadal d'avui recordant com era al passat o com el varen viure als seus llocs d'origen. Tenim al plató a quatre persones de procedència diferents tots ells arribats a la nostra terra per raons de treball o de relació personal de parella i aquí s'han instal·lat i acomodats fins esdevenir uns tortosins o unes tortosines més.

Els presentaré

Huw Edwards-Westlake, te 46 anys es professor d'anglès a l'Institut de Roquetes. Va néixer a Lincoln ciutat amb un gran patrimoni monumental al nord de Londres i capital la regió de Lincolnshir. Va arribar a Tortosa fa 25 anys, aquí va conèixer a Núria Cuartiella es van casar i ha esdevingut un tortosí mes.

Lorena Onica, va néixer el 1981 a la ciutat d'Iasi que es la capital de la regió de Moldàvia que pertany a Romania i es la segona ciutat del país, també rica en monuments i institucions culturals. Va arribar a Tortosa el setembre de 2004 a la recerca de feina aquí s'ha casat i es mare d'una nena.

Lilia Yauri es de Perú. Va néixer a la capital Lima fa 55 anys. Va venir a Tortosa fa 8 anys en busca de treball i aquí s'ha quedat ciutat amb el seu marit. Es mare i iaia però la seva família viu a Perú. Va promoure la fundació de l'associació de llatinoamericans a Tortosa de la que n'és presidenta

També tenim una tortosina, jove i periodista, és Mònica Zaragoza Añon de 29 anys. Mònica ha viscut un temps a Jerusalem participant en un programa de les Nacions Unides d'atenció al refugiats palestins. Una experiència dura i difícil però a l'hora molt enriquidora que li permet tenir un retrat de primera mà de com es Jerusalem, Betlem i en definitiva la Palestina d'avui

Ben trobats als quatre. Avui menys que mai em correspon a mi preguntar-vos. El que toca és que ens expliqueu com es celebra el Nadal a tres zones tant determinades de la geografia mundial totes elles amb una cultura pròpia d'origen cristià encara que la religió majoritària es diferent en cada cas: Anglaterra anglicana, Amèrica catòlica i Romania ortodoxa. Tots però amb la referència al naixement al poble de Betlem que vull no es un idíl·lic jardí de pastors sinó una ciutat viva i activa.

Una diferencia important respecte als Nadals a l'actual Espanya i als països que foren colonitzats pel regne de Castella. La Festa dels Reis d'Orient que a la major part de països occidentals no te la importància que aquí, mentre a Europa de l'Est, l'Epifania es fins i tot religiosament més important que el Nadal

Les preguntes que venen a continuació son solament indicatives. Si voleu que alguna la supprimeixi o en faci d'altres, m'ho dieu

Comencem per Huw. Com es celebra el Nadal al teu país?

Tinc entès que a principis del segle XIX la celebració del Nadal a la Gran Bretanya estava en franca decadència fins que el llibre de Charles Dickens *Un conte de Nadal*, publicat el 1843, tingué un important paper en la reinvençió de la festa de Nadal fent esment a la trobada familiar, la bona voluntat, la compassió i la generositat. No?

El teu país és més fred que els mediterranis, per tant, la festa deu fer-se molt familiar dintre de les cases.

Suposo que també hi ha papa Noel i arbre de Nadal. Hi ha betlems?

.....

Molt diferent a com es celebra a l'Amèrica llatina. Es així Linia?

A la zona dels Andes, les religions precombines ja celebraven amb molta solemnitat l'equinocci d'hivern que avui s'ha convertit en el Nadal.

Hi ha alguna integració entre les religions incaiques i l'actual catòlica. Vull dir rituals que venen de lluny i ara s'han convertit en cristians?

Ja se que hi ha betlems. Jo mateix en vaig comprar un a Salta, vora la frontera de Bolívia. A les cases particulars se'n fan de betlems?

.....

Als països amb religió ortodoxa el calendari es diferent als de religió catòlica i els Nadals es celebren més tard. Però crec que hi ha l'excepció de Romania on coincideix amb l'Europa occidental. No?

Entre la teva Moldàvia nativa i la Romania pròpiament dita hi ha diferències?

Els ortodoxos respecten els catòlics llatins?

Hi ha belens?

.....

Mònica, Jerusalem i el seu entorn son centres d'interès per als cristians però pocs cristians hi ha a la regió. Encara que no tots els palestins son de religió musulmana ni tots els que viuen a Israel de religió judia. Hi ha també cristians entre ells?,

Però la població com a tal a Betlem, dins l'Estat de Palestina son els palestins i per tant àrabs i a Jerusalem de l'Oest a l'Estat d'Israel, jueus. Com es veuen els Nadals aquí?

Jo he tingut la sort de poder viure la nit de Nadal Betlem i es certament extraordinari. No hi havia molts occidentals. Tots eren palestins que celebraven la nit que per als cristians és santa amb coets i càntics a la plaça de la basílica.

Les creences cristianes son respectades per jueus i palestins?

I entre els mateixos cristians: catòlics, ortodoxos, armenis, coptes.... es respecten entre ells?

.....

Molt be, amigues i amics. Aquest és el darrer programa abans del Nadal i de fi d'any. Ha estat un any difícil per a tots i dramàtics per a molts que han patit en grau extrem les retallades, els acomiadaments, les hipoteques... darrera de tot la manca de sensibilitat dels més poderosos: banquers, polítics corruptes, alguns empresaris prepotents, promotors immobiliaris entre altres.

Avui ens hem trobat gent de diferents procedències i cultures i hem dialogat des del respecte i la convivència civilitzada. Així hauria de ser sempre amb respecte a l'opinió dels altres, sense desqualificacions ni pretensions dominadores d'uns sobre els altres.

El Nadal es moment de fraternitat i de reconèixer els mèrits de tots. Aquests programes són possibles per la participació dels invitats i la constància de tots vostès, els nostres televidents; però sobre tot pel treball discret i ocult dels tècnics que queden darrera de les càmeres: Carles Ferrando i Jaume Borja. Avui em permeto demanar que surtin en imatge perquè tots plegats puguem brindar amb tots vostès per la pau i la felicitat d'aquestes jornades nadalenques i per què el proper 2013 sigui millor que aquest desastrós 2012.